

REMISSVAR

2017-01-30

Dnr: N2016/06470/FF

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2016:72 Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet

Sammanfattning

Småföretagarnas riksförbund har tagit del av betänkandet av entreprenörskapsutredningen och anser att betänkandet presenterar många viktiga och nödvändiga förslag för att främja den entreprenöriella dynamiken. Vi ställer oss positiva till de förslag som presenteras men ser samtidigt att utgångspunkter för föreslagna insatser verkar vara större företag i tätort, trots att det är känt att det vanligaste är att entreprenörer startar innovativa verksamheter i riktigt små företag. Vidare anser vi att det är olyckligt att utredningen inte omfattar skatter då dessa anses vara det viktigaste ramvillkoret som omgärdar entreprenörskap. Då vi noterar att andra aktuella betänkande som t ex SOU 2016:75 utredningen om översyn av 3:12 reglerna, SOU 2016:78 ordning och reda i välfärden samt Utredningen om avståndsbasead vägslitageskatt för tunga lastbilar riskerar få effekter som går i direkt motsats till intentionerna och ambitionerna i detta betänkande. Småföretagarnas riksförbund anser att föreslagna riktlinjer i SOU 2016:72 borde vara rådgörande för hur skattemiljön för företagande utformas framgent samt styrker utredningens förslag om utredning av det skatterättsliga företrädaransvaret.

Småföretagarnas Riksförbund anser:

Utredningen är på många vis tankeväckande, aktuell och intressant läsning. Detta gäller i synnerhet kapitel 1.4, 2, 3 och 4. Tyvärr har dessa uttalade insikter i alltför liten del fått genomslag i redovisade förslag. Det gäller till exempel förhållanden av samtidiga olika deltidsanställningar som tillsammans med företagande inte fungerar i rådande socialförsäkringssystem. Även delnings- och cirkulationsekonomins effekter märks redan av på dagens arbetsmarknad och detta bör tas hänsyn till i än större utsträckning. Småföretagarnas Riksförbund kan konstatera att förutsättningarna för att bibehålla de traditionella arbetsmarknadsmodellerna är liten och det kommer krävas ett stort förändringsarbete för att nå en ny arbetsmarknadsmodell där varje enskild individ kan ha en större flexibilitet och pendla mellan anställningsformer och entreprenörskap. Detta kommer ställa stora krav på myndigheter att reformera arbetsmarknadsreglering, socialförsäkringssystem och skattesystem. Det är rentav så att den stora utvecklingspotentialen ligger i att få ett entreprenöriellt tänkande i rådande myndighetsstruktur och att det är i dessa led entreprenörskap kan vara en förändringsagent. Utredningen visar på de stora konfliktytor som råder mellan de tungrodda byråkratiska myndighetsapparaterna baserade på industrialiseringsperiodens mekanismer och det moderna snabba globaliserade och digitaliserade samhälle vi lever i. Denna diskrepans skapar tillväxthinder för framförallt små och nystartade företag.

Betänkandets utgångspunkter syns vara större företag i tätort, trots att det är känt att det vanligaste är att entreprenörer startat i riktigt små företag, mikroföretag i EU:s nomenklatur, samt inte sällan i

gles- eller landsbygd. Det gäller t.ex. den framstående entreprenören Ingvar Kamprad från Pjätkeryd. Definitionen av mindre företag som företag med maximalt 500 anställda blir svårbegripligt för svenska förhållanden.

Att företagare ges en andra chans även i Sverige är mycket viktigt, vilket även EU konstaterat i sitt Small Business Act. Det finns dock en mängd andra behov för att få de riktigt små företagen att bli fler och kunna växa. Småföretagarnas riksförbund har utpekat en mängd områden i vårt Näringspolitiska program, t.ex. ett socialt skyddsnet lika för alla, rättssäkerhet för företagare och minskad regelbörda. OECD:s beskrivning av den framtida arbetsmarknaden återges i utredningen. Övergripande har dock allt starkare och robusta empiriska resultat presenterats som pekar på de mindre och nya företagens ökande betydelse för sysselsättning och näringslivets dynamik.

Det är inte utan att en viss diskrepans föreligger mellan definitioner av entreprenörer och vilka förslag som läggs fram i utredningen. Beskrivningen innefattar att entreprenören tar risken för verksamheten och ansvarar också för resultatet av verksamheten. Entreprenören är emellertid sällan en uppfinnare och än mer sällan en forskare. Trots detta ligger det en stor beskrivning av koppling till utbildningsväsende, i synnerhet för universitet och högskolor.

OECD:s definition av innovation beträffande införandet eller genomförandet av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, nya marknadsföringsmetoder eller nya sätt att organisera affärsverksamhet, arbetsorganisation eller externa relationer är så god att den borde kunnat utgöra ett tydligare underlag för utredningen. När det gäller innovation och entreprenörskap anser Småföretagarnas Riksförbund att man underskattar den roll som små och nystartade företag kan spela, och där innovationer sällan härrör ur forskning.

Finansiering av företag anges inte vara något problem i Sverige. Här lämnas även en gedigen genomgång av de olika offentliga finansieringsmöjligheterna, men dessa utgör sällan något stöd för de minsta företagen, i synnerhet inte om de bedrivs på landsbygd, är tjänsteföretag med innovativt innehåll eller drivs av utlandsfödda. Utredningen har som utgångspunkt att för svenska småföretag är lånefinansiering från banker den viktigaste externa finansieringskällan, vilket inte är belagt. Småföretagarna har från sina medlemmar fått information om att finansiering i första hand fås av släktingar och vänner eller att företagaren avstår egen lön och egna pensionsavsättningar. Utredningen beskriver även delvis insikt i detta i sin beskrivning. Har entreprenören ett intresse av att bolaget ska växa (vilket oftast är fallet) kan en hög andel av vinsten förväntas bli återinvesterad i företaget. Några förslag för att möjliggöra vinster att stanna obeskattade i företaget för att kunna återinvesteras finns inte. Däremot olika förslag om hur tjänstemän i staten och hos banker ska vara mer förtrogna än företagaren i hur och vad ett företag behöver investera i. Grundläggande borde vara att företagaren, som många gånger, riskerar hus och hem för sitt företagande borde få möjlighet till lite större tilltro från offentligheten.

Utredningen konstaterar att det finns få utvärderingar som visar hur statliga stöd till företagande fungerar. Om de ens fungerar. Beskrivningen av den mängd olika aktörer och skiftande stöd skapar en god bild av varför alltför få spännande företag söker dessa pengar (eftersom det är för oöverskådligt och tar för lång tid). Utredningen förordar att färre aktörer får ansvar för företagsfinansiering. De vidrör möjligheter för statliga garantier, som t.ex. i Frankrike, istället för att ha statliga tjänstemän att utvärdera affärsidéer och budgetar. Däremot kan förslaget om att minska

de "små bidragen" för att dessa är relativt sett dyrare att utvärdera, riskera att innebära att statliga stöd endast kan komma stora organisationer till del. De små och nya företagen har sannolikt större behov av stöd och hjälp.

Kunskap och kompetens lyfts i utredningen som väsentliga frågor. Man konstaterar att det svenska universitetssystemet inte ligger i internationell topp, men även att den största delen av FoU finns inom företagsvärlden. Utredningen lägger trots detta stort utrymme på hur högre utbildning skulle kunna förbättras i Sverige, trots att få innovationer eller entreprenörer kommer från detta område. Dock glömmar man att mycket innovationer och utveckling förekommer i riktigt små företag, även om tid för utveckling sällan särredovisas här. Universitet tillför relativt lite kompetens till Sveriges småföretag, varför frågan om ett riktigt lärlingssystem skulle fyllt en tydlig funktion i utredningen. Här skulle det ju förutom tillförd kompetens till företag även bidra till utredningens deviser om livslångt lärande, byta riktning mitt i livet eller integration av utlandsfödda. Fast på riktigt.

Förslagen om ökad innovationsupphandling och crowdsourcing är väldigt bra, men här saknas tydliga förslag på vilka vis de minsta företagen ska kunna tillförsäkras deltagande. Erfarenheterna tilltar från svenska småföretag att det blir alltmer ointressant att delta i offentlig upphandling eftersom de större företagen ständigt gynnas på de minstas bekostnad. Systemen måste bli mer transparenta och enklare att delta i. Det behövs också ökad kompetens bland offentliga upphandlare om små företags villkor samt att det i upphandling är affärer och utveckling som ska genomföras och inte i första hand juridiska processer.

Förslag om Entreprenörsombudsman är tyvärr en funktion som skulle behövas eftersom företagare alltför ofta missgynnas av det svenska systemets regler och regeltillämpning. Dock borde Entreprenörsombudsmannen ges mer och tydligare makt, samt rekryteras på sina kunskaper och erfarenheter av företagande.

Det skatterättsliga företrädaransvaret innebär att alltför få vågar starta nya och spännande företag i Sverige. Även att det blir extra svårt att rekrytera externa och kompetenta styrelseledamöter till nystartade och innovativa företag. Reglerna verkar strängare i Sverige än i våra grannländer, bl.a. vad avser att omvandla bolags skulder till privata, varför det finns skäl att lätta på dessa också för att underlätta för företagare att få en andra chans. Genomgången av dessa regler i utredningens del 2 visar även hur komplexa system och regelverk faktiskt är. Det är av den genomgången uppenbart varför företagsrekonstruktioner fortfarande endast är 20-25 % vad som budgeterades vid införandet för 20 år sedan. Det kanske inte blir fler rekonstruktioner för att regelverken ändras och skapar ännu fler juridiska finesser eftersom alltför få svenska företagare är högt juridiskt skolade. För att fler och små företagare ska kunna använda regler om företagsrekonstruktion så måste information och regler anpassas till detta. Att fler byråkrater och akademiker formulerar information kommer sannolikt inte att skapa fler användare av systemet. Härav styrker vi betänkandets förslag att utreda det skatterättsliga företrädaransvaret.

I direktiven till utredningen ingår en översyn av lagstiftningen kring företagsrekonstruktion, för att ge fler företagare möjlighet till en andra chans. Men frågan om en andra chans påverkas inte enbart av rekonstruktionslagstiftningen. Andra relevanta problem som lyfts fram gäller det s.k. företrädaransvaret, regelverket kring kreditupplysningar samt offentlig upphandling. I flera fall är den

svenska lagstiftningen mindre gäldenärsvänlig än i våra grannländer. För att hantera detta föreslår vi att det skatterättsliga företrädaransvaret utreds.

I kapitel 2.4 betonas att det sannolikt viktigaste ramvillkoret som omgärdar entreprenörskap är skattemiljön. Vidare beskrivs slutsatserna i forskningen att höga kapital- och utdelningsskatter har en negativ effekt på den förväntade avkastningen på entreprenöriella satsningar. Därmed påverkas också valet mellan lönearbete och riskfyllt entreprenörskap. Småföretagarnas Riksförbund har tagit fram en rapport som visar på indikatorerna över företagarnas framtidshopp där investeringar i små företag och allmänhetens vilja att driva företag inte pekar i rätt riktning. Den genomgående trenden är att intresset för att driva företag minskat i Sverige, och framförallt så utanför storstadslänen. Detta försvårar den generationsskifte som behövs för att företagen inte ska gå i pension. Betänkandet drar slutsatsen att det svenska skatteuttaget ligger högt internationellt sett. Kombinationen minskat intresse att driva företag och föreslagna skattehöjningar i bl a *SOU 2016:75 betänkande av utredningen om översyn av 3:12 reglerna*, *SOU 2016:78 ordning och reda i välfärden samt Utredningen om avståndsbaserad vägslitageskatt för tunga lastbilar*, skapar ogynnsamma förutsättningar för att nå ett företagsklimat i världsklass. Småföretagarnas Riksförbund ser därför gärna att denna utredning är rådgörande för hur skattemiljön för företagande, tillväxt och entreprenörskap utformas framgent.

I detta ärende har förbundsordföranden Leif Svensson beslutat och näringspolitisk samordnare Mattias Andersson varit föredragande

Med vänlig hälsning

Leif Svensson

Förbundsordförande